

2022 års uppföljning av Bygga kompetens

Inledning

Programmet Bygga kompetens 2022-2025 syftar till att beskriva Västra Götalandsregionens inriktning och prioriteringar för att bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning och livslångt lärande inom privat och offentlig sektor i Västra Götaland. Programmet är en av fyra långsiktiga prioriteringar i Västra Götalands regionala utvecklingsstrategi 2021–2030.

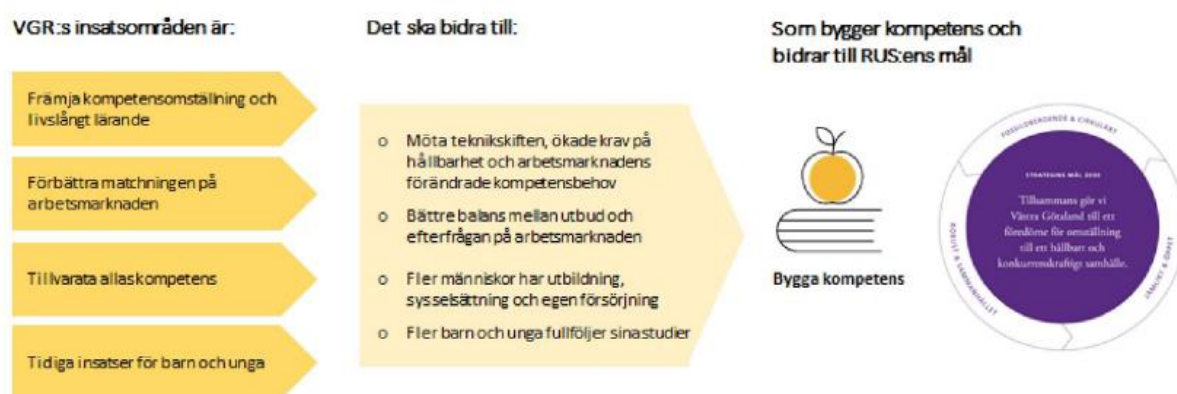
Programmet Bygga kompetens omfattar insatser som bygger på samverkan för att lösa aktuella samhällsutmaningar. För att ställa om behöver det vara många som driver på utvecklingen åt samma håll. Alla har olika mandat och resurser till sitt förfogande men ansvaret är delat. Det handlar om att satsa på nya idéer och prova det utforskade, samtidigt som att lära, skala upp och implementera det som fungerar. Här ingår också ha mod att ifrågasätta det invanda och beredskap att hantera det oväntade.

Programmet har fyra insatsområden där Västra Götalandsregionen har mandat och resurser att göra skillnad:

1. Främja kompetensomställning och livslångt lärande
2. Förbättra matchningen på arbetsmarknaden
3. Tillvarata allas kompetens
4. Tidiga insatser för barn och unga

Insatsområdena ska bidra till:

- Att möta teknikskiften, ökade krav på hållbarhet och arbetsmarknadens förändrade kompetensbehov
- En bättre balans mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden
- Att fler människor har utbildning, sysselsättning och egen försörjning
- Att fler barn och unga fullföljer sina studier

Figuren illustrerar programmets insatslogik, dvs de fyra insatsområdena, vad de förväntas bidra till och hur det i sin tur bidrar till målet för den regionala utvecklingsstrategin.

Utöver programmet Bygga kompetens finns programmen för Stärka innovationskraften, Knyta samman Västra Götaland och Öka inkluderingen. De fyra programmen hänger till olika grad samman och skapar en gemensam grund för regional utveckling. Vad gäller programmen för Bygga kompetens och Öka inkluderingen samspelar och kompletterar dessa med varandra. Detta gäller framförallt insatsområden 3 och 4. Vidare finns även klara samband med Stärka innovationskraftens då kompetensförsörjning är av betydelse för utvecklingen i Västra Götaland.

Miljö- och regionutvecklingsnämnden är huvudansvarig¹ för programmets genomförande och uppföljning, men genomförandet sker i nära samverkan med infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden och kulturnämnden utifrån respektive nämnds uppdrag och prioriteringar. Hållbarhetsutskottet bidrar utifrån sina uppdrag från regionstyrelsen.

Genomförande och resultat 2022

Att kompetens är en av de stora utmaningarna för Västra Götalands utveckling framgår i den regionala utvecklingsstrategin för 2021–2030. Glappet mellan arbetskraftsutbud och efterfrågan på arbetskraft på den västsvenska arbetsmarknaden är en av regionens stora utmaningar och har varit ett av fokusområdena för arbetet med programmet Bygga kompetens under 2022. Särskilt arbetet med attraktion till bristyrken står i fokus. Även arbetet med att underlätta för och möta behovet av nya kompetenser som uppstår som en konsekvens av omställningen, särskilt inom tillverkningsindustrin, har varit i stort fokus. Därutöver påverkar de större nyetableringarna som kommer etableras i Västra Götalands kompetensbehov

¹ Vid beslut om programmen var regionutvecklingsnämnd (RUN) huvudansvarig i nära samverkan med övriga nämnder inom regional utveckling och beredningen för folkhälsa och social hållbarhet respektive beredningen för mänskliga rättigheter.

och Västra Götalandsregionens arbete gällande kompetensförsörjning i hög grad. För att säkerställa bred samverkan och kunskapsinhämtning är arbetet med programmet Bygga kompetens nära kopplat till de delregionala kommunalförbunden och deras branschråd och andra former för dialog mellan branscher och sektorer på arbetsmarknaden.

Under 2022 kom ett tillägg i lagen om regionalt utvecklingsansvar (2010:630), vilket innebär en ny grunduppgift för regionerna från augusti 2022 som slår fast att regionerna ska "fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet och tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt". Uppdraget innebär att regionen ska inhämta kunskaper om kompetensbehoven i regionen och förutsätter bland annat samverkan mellan regionen, kommuner, myndigheter, näringsliv, analysexpertis och utbildningssektorn. Genom tillägget kommer Västra Götalandsregionen att få ansvar för att analysera regionens framtida behov inom gymnasie- och komvuxutbildningar. Tillägget i det regionala utvecklingsansvaret har inneburit arbete för att förbereda regionen för de nya arbetsuppgifterna.

Avsnitten nedan är uppdelat utifrån de verktyg som lyfts i programmet:

- Kunskap och analys
- Kommunikation och påverkansarbete
- Samverkan och nätverk
- Finansiering

Kunskap och analys

En kärna i den regionala samverkan om kompetensförsörjning är framtagandet av analysunderlag som möjliggör bedömningar av behoven på arbetsmarknaden i Västra Götaland. Under året har Västra Götalandsregionens analysavdelning tagit fram delregionala *Utbildnings- och arbetsmarknadsprognos fram till 2035*² som analyserar utbud och efterfrågan på arbetskraft på delregional nivå i Västra Götaland. Rapporterna är ett komplement till den länsprognos som togs fram och publicerades av Statistiska Centralbyrån under våren 2022. Syftet med rapporterna är att de ska fungera som ett kunskapsunderlag i det strategiska kompetensförsörjningsarbetet.

Därutöver har Västra Götalandsregionen även medfinansierat *branschspecifika studier* gällande framtida arbetskraftsbehov inom installationsbranschen och för kompetensförsörjning av digital spetskompetens i Västra Götaland, framtagna av externa konsulter. I dessa rapport analyseras vad de stora

² De fyra rapporterna återfinns i analysportalen, www.vgregion.se/analysportalen.

investeringsbehoven som den gröna och digitala omställningen av samhället innebära i termer av ökat arbetskraftsbehov i regionen.

Utöver de mer djuplodade analyserna följs de långsiktiga prioriteringarna löpande med ett antal nyckeltal. Detta finns publicerat på regionens hemsida.

Kommunikation och påverkansarbete

Nedan lyfts ett urval utifrån vad Västra Götalandsregionen har bidragit med kopplat till kommunikation och påverkansarbete.

Västra Götalandsregionen har under året aktivt arbetat med Skolverket för att säkerställa att regionens synpunkter och inspel kopplat till tillägget om det regionala utvecklingsansvaret gällande utbudet av gymnasie- och komvuxutbildningar får gehör. Tack vare sin aktiva roll blev Västra Götalandsregionen under hösten 2022 utvald att medverka i myndighetens referensgrupp. Västra Götalandsregionen har under året arbetat proaktivt för att förbereda sig inför det nya uppdraget. För att inhämta information har Västra Götalandsregionen skapat ett nätverk tillsammans med berörda aktörer på delregional nivå, för att inhämta information och få inspel om behovsbilder.

Under hösten/ vintern 2022 medverkar Västra Götalandsregionens analysavdelning på samtliga delregionala kompetensråd för att informera om de delregionala utbildnings- och arbetsmarknadsprognoserna fram till 2035.

Samverkan och nätverk

Under denna rubrik lyfts det som under året där Västra Götalandsregionen bidragit till samverkan där vi kan mötas i samtal över aktörsgränserna. Ett viktigt arbete under 2022 har varit framtagandet av en avsiktsförklaring mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden.

Avsiktsförklaringen förtydligar ansvaret för kompetenssamverkan och lägger grunden för långsiktig styrning och finansiering av de delregionala kompetensråden. Den slår fast att kommunalförbunden i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen har ett åtagande att samarbeta och samverka kring kompetensförsörjningsfrågor med inriktning på att åstadkomma en bättre matchning mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden.

Avsiktsförklaringen kompletterar inriktningen som beskrivs i Västra Götalandsregionens överenskommelser med kommunalförbunden om delregionala utvecklingsmedel. Uppdraget att följa upp avsiktsförklaringen ligger gemensamt på Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden. Formerna för uppföljningen av avsiktsförklaringen beslutas i Västgruppen.

Samverkan berör och är också beroende av många andra parter för att vara framgångsrik. Viktiga samarbetsparter är bland annat arbetsmarknadens parter, lärosätena, näringslivs- och branschföreträdare, kommunala och

privata utbildningsanordnare, folkbildningen samt statliga myndigheter med uppdrag inom kompetensförsörjningsområdet. Arbetet med att skapa former för och utveckla den bredare delregionala samverkan är ständigt pågående och Västra Götalandsregionen är en mycket aktiv part i den processen genom diskussioner i Strategiska gruppen, tillsammans kommunalförbunden, arbetsförmedlingen och ESF-rådet, genom bilaterala kontakter samt regionens olika nätverk, så som rektorsnätverket med regionens lärosäten.

Västra Götalandsregionen arbetar även aktivt med kompetensförsörjningsfrågor på EU-nivå genom nätverket Earlall (European Association of Regional and Local Authorities for Lifelong Learning), som ger möjlighet till erfarenhetsutbyte gällande strategiskt arbete med kompetensförsörjning från andra europeiska regioner samt projektmöjligheter för västsvenska partners. Västra Götalandsregionen leder nätverkets arbetsgrupp för mobilitet.

Finansiering av projekt och andra insatser

Vad som finansieras styrs av programmet tillsammans med respektive nämnds årliga detaljbudget. Det handlar om satsningar som sker i samverkan med andra aktörer i Västra Götaland, men även om uppdrag till Västra Götalandsregionens olika förvaltningar samt ägardirektiv till bolag. En del av genomförandet sker till exempel vid folkhögskolorna som erhåller. Under året har formerna för samverkan mellan Västra Götalandsregionen och de 23 folkhögskolorna i länet förtydligats och intensifierats. Därtill finns även tidsbegränsade projekt och insatser som beslutats om under 2022.

Utöver det genomförande som lyfts i uppföljningen kan de sk. *DRUM-medlen*³ gå till insatser inom *Bygga kompetens*. Kommunalförbunden respektive BRG beslutar själva om satsningar och detta redovisas i separat uppföljning.

Rubrikerna nedan utgår från de insatsområden som finns i programmet. Detta följs därefter av en kvantitativ sammanställning.

Främja kompetensomställning och livslångt lärande och Förbättra matchningen på arbetsmarknaden

Två strategiskt viktiga projektsatsningar under 2022, som både syftar till att främja kompetensomställningen för att möta teknikskiftet i samhället och till att förbättra matchningen på arbetsmarknaden. Det ena projektet är "Skaraborgs kompetensnav – insatser för omställning i Skaraborgs arbetsliv". Skaraborg står för närvarande inför omfattande och betydelsefulla förändringar på arbetsmarknaden. Potentiella nyetableringar, expansioner i

³ DRUM står för delregionala utvecklingsmedel. För 2022 uppgick DRUM-medlen till drygt 50 miljoner kronor fördelade på de fyra kommunalförbunden och för Göteborgsregionen inklusive BRG. Berörda nämnder är RUN, MN och KUN. En uppföljning av DRUM-medlen sker årligen och tas fram utifrån de underlag som KF respektive BRG skickar in. Rapporten tillgängliggörs på www.vgregion.se/analysportalen.

befintliga verksamheter samt omställningar av befintligt näringsliv kommer att ha mycket stor påverkan på arbetsmarknaden och samhällsutvecklingen i Skaraborg de kommande åren. Med syfte att vara förberedd för att kunna hantera och stödja den förväntade utvecklingen startades Skaraborgs kompetensnav för att vidareutveckla Skaraborgs kompetensförsörjningsarbete. Satsningen ska komplettera Skaraborgs struktur för sitt delregionala kompetensförsörjningsarbete och vara en motor i arbetet för efterfrågade och hållbara kompetensinsatser för arbetslivets och individers omställningsbehov.

Det andra projektet är "Regional infrastruktur för strategiskt arbete med kompetensförsörjning i Göteborgsregionen". Detta projekt bygger vidare på satsningen "Göteborgsregionens kompetensråd" och syftar till att skapa långsiktiga och robusta strukturer för arbetet i Göteborgsregionens övergripande kompetensråd såväl som i de branschspecifika kompetensråden. Det ska uppnås genom strategisk samverkan mellan arbetsgivare och utbildningsanordnare, för att nå en ökad matchning mellan olika branschers behov. Det övergripande kompetensrådet och de branschspecifika kompetensråden bidrar på ett konkret sätt till arbetet med att nå målsättningarna i avsiktsförklaringen om samverkan kring regional kompetensförsörjning och utgör en viktig del i Västra Götalandsregionens strategiska arbete med det regionala kompetensförsörjningsuppdraget.

Fordonsindustrin är en väldigt viktig sektor för Västra Götalands ekonomi och för att säkra en fortsatt stark fordonsindustri i regionen är det viktigt att behålla kompetens, då företagen står inför stora utmaningar i sin kompetensförsörjning de kommande åren. Det finns både behov av att rekrytera nya medarbetare med delvis annorlunda kompetenser samt att kompetensväxla befintliga medarbetare. Det är i Västra Götalandsregionens intresse att fordonsindustrin är framgångsrik i omställningen eftersom det annars kommer att få stora negativa konsekvenser för hela samhället med arbetslöshet och minskad tillväxt som resultat. Satsningen på "Utbildningscentrum för industriell omställning kopplat till transportsektorns elektrifiering" syftar till att underlätta kompetensförsörjningen på såväl kort som lång sikt.

Validering väst har under året arbetat med ett uppdrag från regionutvecklingsnämnden om att öka antalet och kvalitén på validering i små och medelstora företag, med hjälp av valideringsvoucher. Ett beslut har även fattats om en verksamhetsövergång för Validering Väst från Göteborgsregionen till Västra Götalandsregionen. Validering är ett effektivt verktyg för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden och tillvarata allas kompetens.

Tillvarata allas kompetens

Inom insatsområdet Tillvarata allas kompetens har riktade insatser gjorts under året för att hjälpa de *ukrainska flyktingar* som flyr den ryska invasionen att snabbt ta sig in på arbetsmarknaden. Västra Götalandsregionen har stöttat jobbmässor på olika teman där arbetssökande, med fokus på de som kommit till Västra Götaland och registrerats enligt massflyktingsdirektivet, matchas mot arbetsgivare som kan erbjuda passande anställningar. Därutöver har man även erbjudit informationsmöten om den svenska arbetsmarknaden, CV-coaching och workshops, med syftet att skapa sysselsättning och därmed inkludering genom att ta tillvara på arbetskraften hos nyanlända från Ukraina. Arbetet genomförs tillsammans med flera av regionens aktörer, Lindholmen Science Park är projektägare och arbetar tillsammans med International House Gothenburg, Business Region Göteborg och Help Ukraine Gothenburg. Västra Götalandsregionen arbetar även för att öka samverkan mellan olika initiativ kring arbete och språk för de som flyr från Ukraina. Folkhögskolor och studieförbund kan till exempel erbjuda svenskundervisning från dag ett.

Folkhögskolornas arbete med individer i behov av extra stöd för att närma sig arbete och studier fortskrider under året.

Den modell av *SFI* med yrkesutbildning som identifierats som framgångsrik i samband med en kartläggning förra året har testats i Falköping. Utbildningen startade med en grupp på sju studerande inom kommunens storkök.

Tidiga insatser för barn och unga

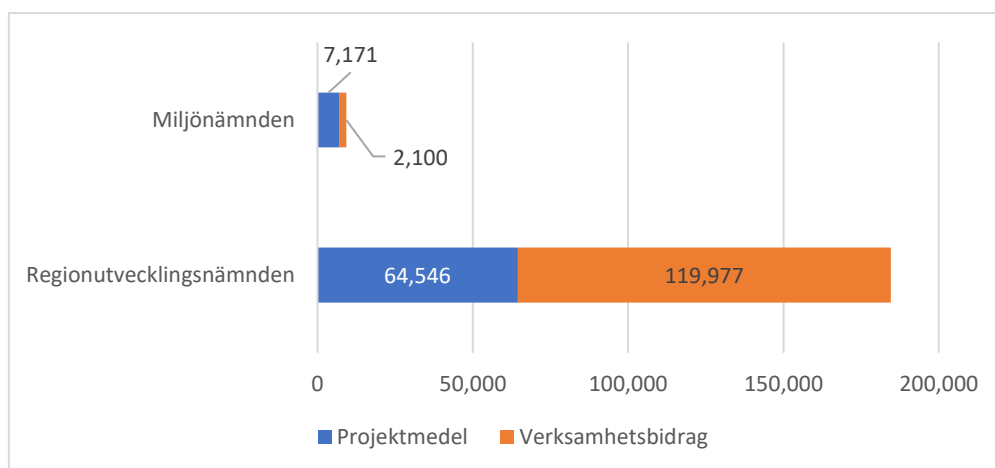
Projekt inom insatsområdet Tidiga insatser för barn och unga syftar till att ge stöd till insatser för barn och unga som riskerar att hamna i utanförskap. De syftar till att öka barn- och ungas möjlighet att klara sina studier och nå gymnasiebehörighet, vilket skapar förutsättningar för de grupper som idag har svårt att komma in på arbetsmarknaden på grund av bristande kompetens, att komma i arbete. Genom att fler personer från olika grupper i samhället kommer i arbete/sysselsättning ökar möjligheten för samhället att tillvarata fler personers kompetens. Regionens arbete med *sociala investeringsmedel (SIM)* bidrar till att tillvarata allas kompetens genom att stödja insatser som skapar förutsättningar för fullföljda studier med särskilt fokus på de barn och unga som av olika anledningar inte fullföljer sina studier och som därmed riskerar att hamna utanför arbetsmarknaden. Ett exempel på en insats är projektet "Tanke och Hälsa 2.0" som syftar till att förebygga psykisk ohälsa hos unga och därmed ökar deras möjligheter att klara sina studier och på sikt att etablera sig på arbetsmarknaden. Projektet riktar sig speciellt till ungdomar med ökad risk att utveckla en första depression.

Ett projekt med koppling till området för kraftsamling fullföljda studier är "Street Game Academy" som RF-SISU Västra Götaland driver. Projektet syftar till att utveckla en långsiktig metod där akademien och idrottsrörelsen samarbetar för att använda idrotten som en arena och katalysator för förbättrade studieresultat, för att få fler att fullfölja sina studier och på sikt bredda rekryteringen till högre utbildning.

Kvantitativ sammanställning

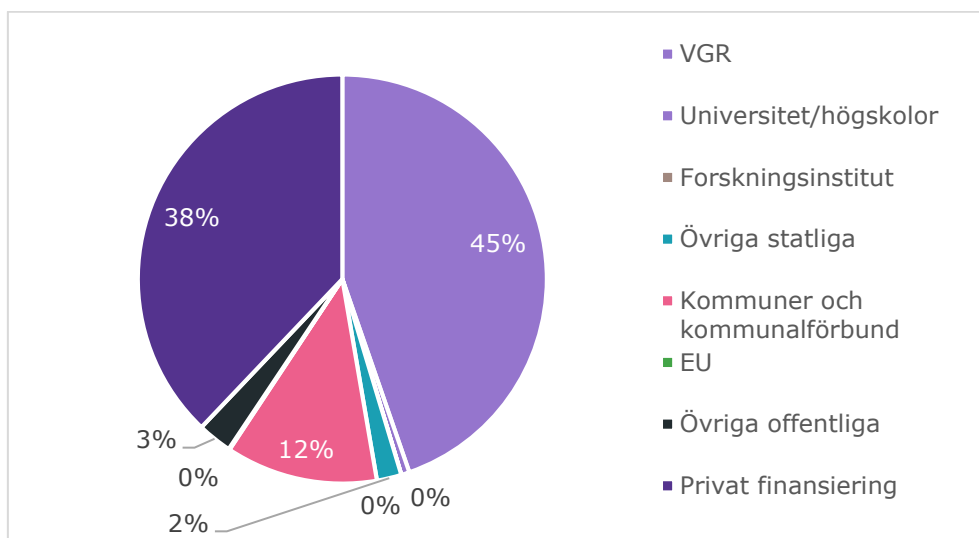
I figurerna återfinns beslutade medel under 2022 i projekt och verksamhetsbidrag med koppling till Bygga kompetens. Uppdragen ingår inte i figurerna utan de projekt och verksamhetsbidrag som ingår framgår i bilaga 1 och 2. I figurerna nedan återfinns inte KUNs beslut även om det kan finnas bäring med satsningar på Bygga kompetens. Detta då kulturnämndens projekt är kopplade till kulturstrategins genomförande snarare än RUS långsiktiga prioriteringar.

Figur 1. 2022 års beslutade medel (tkr) i projekt och verksamhetsbidrag fördelat på RUN och MN

Vad gäller projekten finns koppling till flera kraftsamlingar. Det är fyra projekt som anger en koppling till elektrifiering, två projekt till fullföljda studier och ett projekt till cirkulära affärsmodeller.

Figur 2. Förväntad medfinansiering (tkr) fördelat på medfinansierstyp i beslutade projekt och verksamhetsbidrag.

Bilaga 1: Förteckning över projekt

De projekt som återfinns nedan har bedömts till största del beröra den aktuella prioriteringen.

DNR	Projektägare	Projekttitel	VGR-medel
MN 2022-00112	CIT Industriell Energi	Effektiv och hållbar energianvändning i kluster av SMF	154 965
MN 2022-00123	RISE	Skolmatsakademins nya webblösning	432 435
MN 2022-00148	Göteborgs universitet	SamBio – Samverkan för biologisk mångfald	4 905 480
MN 2022-00176	Lunds universitet	Mot en värld som värderar naturen	250 000
MN 2022-00157	Byar och kvarter ekonomisk förening	Bygden bygger om: Energieffektivisering och byggnadsvård med små medel	150 000
MN 2022-00156	Tillsammansodlingen Fengerfors Fröskog	Hållbara matsystem i Fengerfors-Fröskog	50 000
MN 2022-00158	Unesco Biosfär Vänerskärgården med Kinnekulle	Klimat- och energismart hemma	150 000
MN 2022-00154	VÄV-Vi är Väveriet	Bygden bygger om: Återbruk	150 000
MN 2022-00170	Färjenäs Skogsträdgård	KliMat – Skogsträdgårdsmat från Hisingen	300 000
MN 2022-00169	Odlarföreningen Små frön	Skolträdgård, närmiljö och lokalsamhälle som redskap för pedagogen i F-6-skola	100 000
MN 2022-00065	Stiftelsen Ekocentrum	Västerhavsveckan	40 000
MN 2022-00037	Föreningen Gullholmen	Västerhavsveckan	4 000
MN 2022-00052	Kulturföreningen Röda hjärtan	Västerhavsveckan	18 500
MN 2022-00061	Stiftelsen Göteborgs Maritima Centrum	Västerhavsveckan	7 500
MN 2022-00066	Tanums kommun	Västerhavsveckan	40 000
MN 2022-00068	Världens vackraste skärgård	Västerhavsveckan	38 100
MN 2022-00069	Göta älvs vattenvårdsförbund	Västerhavsveckan	3 609
MN 2022-00071	Måseskärs vänner	Västerhavsveckan	5 000
MN 2022-00092	Strandstädarna	Västerhavsveckan	40 000

MN 2022-00090	Föreningen Kosha	Västerhavsveckan	40 000
MN 2022-00067	Folkets Hus Hav och Land	Västerhavsveckan	40 000
MN 2022-00063	Föreningen Ellösparken	Västerhavsveckan	14 000
MN 2022-00041	Föreningen Kusttraditioner, Fiskemuseet Hönö	Västerhavsveckan	12 000
MN 2022-00057	Grosshamns fältstation	Västerhavsveckan	11 500
MN 2022-00026	Sportfiskarna	Västerhavsveckan	25 000
MN 2022-00064	Molekylverkstan	Västerhavsveckan	40 000
MN 2022-00062	Bohusläns museum	Västerhavsveckan	20 000
MN 2022-00058	GU/Tjärnö	Västerhavsveckan	38 339
MN 2022-00056	Stenungsunds kommun/8+fjordar	Västerhavsveckan	25 000
MN 2022-00054	GU/Kristineberg	Västerhavsveckan	40 000
MN 2022-00055	Svenska Livräddningssällskapet Göteborg	Västerhavsveckan	25 800
RUN 2022-00140	Business Region Göteborg (BRG)	International House Gothenburg 2022-2023	3 362 500
RUN 2021-00196	Chalmers tekniska högskola AB	Förlängning av projektet Att leda en omställning	100 000
RUN 2021-00328	E-handelsstaden Borås ekonomisk förening	Jobba med e-handel 2.0	172 000
RUN 2021-00415	Ej fastställd	Medel till ekonomisk ram: Utbildningscentrum för industriell omställning kopplat till transportsektorns elektrifiering	15 500 000
RUN 2022-00068	Frihamnsdagarna Ekonomisk Förening	Frihamnsdagarna 2022	500 000
RUN 2022-00267	Göteborgsregionens kommunalförbund	Regional infrastruktur för strategiskt arbete med kompetensförsörjning i Göteborgsregionen	15 783 615
RUN 2022-00049	Hushållningssällskapet Västra	Fiskaren i skolan	1 296 016
RUN 2022-00017	Installatörsföretagen Service i Sverige AB	Kompetensbehovsanalys installationsbranschen	300 000
RUN 2022-00151	Lindholmen Science Park	Projekt Help Ukraine at Lindholmen Science Park	300 000

RUN 2022-00242	Nobel Prize Outreach AB (fd Nobel Media AB)	Nobel Week Dialogue 2022-2023	4 000 000
RUN 2022-00187	RF-SISU Västra Götaland	Street Game Academy fas 2	5 374 200
RUN 2021-00433	Skaraborgs kommunalförbund	Kompetensnav Skaraborg - insatser för omställning i Skaraborgs arbetsliv	15 157 809
RUN 2021-00365	Validering Väst	Pilotprojektet Valideringsvoucher	2 700 000

Bilaga 2: Förteckning över verksamhetsbidrag som berör programmet

De verksamheter som återfinns nedan kan beröra fler än denna prioritering. Det har här skett en bedömning till vilken prioritering som är den mest betydelsefulla.

DNR	Verksamhet	VGR-medel
RUN 2022-00125	Balthazar Sinnenas verkstad	1 567 000
RUN 2022-00135	CSR Västsverige	2 000 000
RUN 2022-00128	Dalénium - Science Center	1 567 000
RUN 2021-00297	Folkhögskolekansliet (för genomförandet av ViA)	4 555 000
RUN 2020-00443	Folkhögskolor i VG (medfinansiering)	87 400 000*
RUN 2022-00129	Innovatum Science Center AB	3 133 000
RUN 2022-00132	Kulturakademin	1 200 000
RUN 2022-00126	Molekylverkstan	886 000
RUN 2022-00130	NAVET	2 657 000
RUN 2022-00134	Syvonline	350 000
RUN 2022-00127	Universeum AB	10 082 000

RUN 2022-00131	Validering Väst	4 000 000
RUN 2022-00133	Vetenskapsfestivalen	580 000

*Belopp avser medfinansieringen 2022 (inte beslutad för 2023) men förväntas vara på samma eller något högre.